

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2005-1-169 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 06-35/445-117
Karar Tarihi : 22.5.2006

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10

II. Başkan : Tuncay SONGÖR
Üyeler : Prof.Dr. Zühtü AYTAÇ, Rıfki ÜNAL,
Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI, M.Sıraç ASLAN,
Süreyya ÇAKIN, Mehmet Akif ERSİN.

B. RAPORTÖRLER : İsmail Yücel ARDIÇ, Özgür BAL

C. BAŞVURUDA BULUNAN : - Re'sen

20

D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA YAPILANLAR : - Milangaz LPG Dağıtım Ticaret ve Sanayi A.Ş.
Şişhane Yokuşu Demirören Han. No:2 80020
Azapkapı/İstanbul

E. DOSYA KONUSU : Milangaz LPG Dağıtım Ticaret ve Sanayi A.Ş. Bayilik Anlaşmasının Rekabet Kurulu kararına uygun olarak değiştirilip değiştirilmediğinin tespiti.

30

F. İDDİALARIN ÖZETİ : Milangaz LPG Dağıtım Ticaret ve Sanayi A.Ş. [Milangaz LPG] bayilik anlaşmalarının, Rekabet Kurulu'nun Milangaz LPG'nin de dahil olduğu Demirören LPG Grubu şirketleri hakkında almış olduğu 12.10.1999 tarih ve 99-47/503-319 sayılı kararına aykırı bir takım unsurlar içerdiği.

40

G. DOSYA EVRELERİ : İstanbul 8. Asliye Ticaret Mahkemesi tarafından gönderilen ve Kurum kayıtlarına 29.12.2005 tarih ve 9267 sayı ile giren yazı üzerine hazırlanan 3.3.2006 tarih ve 2005-1-169/İİ-06-İYA sayılı ilk inceleme raporu, Rekabet Kurulu'nun 9.3.2006, tarihli toplantısında görüşülerek 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkındaki Kanun uyarınca önaraştırma yapılmasına 06-18/214-M sayı ile karar verilmiştir. Önaraştırma sonucunda düzenlenen 10.5.2006 tarih ve 2005-1-169/ÖA-06-İYA sayılı Önaraştırma Raporu, 12.5.2006 tarih ve REK.0.05.00.00-110/81 sayılı Başkanlık önergesi ile 06-35 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda; Milangaz LPG Dağıtım Ticaret ve Sanayi A.Ş. bayilik anlaşmalarının, Rekabet Kurulu'nun ilgili kararı çerçevesinde değiştirildiğinin tespit edilmesi nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un çerçevesinde bir soruşturma açılmasına yer olmadığı ifade edilmektedir.

50

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. İlgili Pazar

60 Dosya konusu incelemeyi, Milangaz LPG'nin tüplü LPG satışı konusunda bayileriyle akdetmiş olduğu bayilik anlaşması oluşturmaktadır. Rekabet Kurulu'nun 22.8.2002 tarih ve 02-48/611-246 sayılı kararında da belirtildiği üzere, LPG'nin, dökme gaz, tüpgaz ve otogaz olmak üzere üç ayrı kullanım şekli bulunmaktadır. Söz konusu ürünler, aynı kaynaktan temin edilen homojen ürünler olmakla birlikte, kullanım alanları, satış yöntemleri ve müşteri talepleri itibarıyla tamamen farklı pazarları oluşturmaktadır. Dolayısıyla ilgili bayilik anlaşmasının konusu da dikkate alınarak ilgili ürün pazarı, "tüplü LPG dağıtım pazarı" olarak belirlenmiştir. Ayrıca, tüplü LPG'nin dağıtım ve satış koşulları Türkiye genelinde büyük ölçüde homojenlik göstermesi nedeniyle, ilgili coğrafi pazar "Türkiye Cumhuriyeti sınırları" olarak belirlenmiştir.

H.2. Tespitler ve Değerlendirme

H.2.1. Dosyanın Safhaları

70 H.2.1.1. Rekabet Kurulu'nun Demirören LPG Şirketlerinin Bayilik Anlaşmaları Hakkında Almış Olduğu Karar

Kurum kayıtlarına 5.5.1998 tarih, 1109 sayı ve 6.7.1998 tarih ve 2076 sayı ile giren başvurularda; Demirören LPG Grubu şirketlerinin bayileri ile imzaladıkları dağıtım anlaşmalarına menfi tespit/muafiyet verilmesi talep edilmiştir. Rekabet Kurulu 12.10.1999 tarih ve 99-47/503-319 sayılı kararında, Demirören LPG Grubu şirketlerinin bayilik anlaşmaları ile ilgili olarak;

80 "A- 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun 4'üncü maddesine uyan, 1'inci, 2'nci, 3'üncü, 4'üncü, 8'inci, 11'inci, 17'nci, 18'inci ve 24'üncü maddelerinden dolayı menfi tespit belgesi verilemeyeceğine,

B- Söz konusu anlaşmaların, 1'inci, 2'nci, 8'inci, 11'inci, 17'nci, 18'inci ve 24'üncü maddelerinden dolayı 1997/3 sayılı "Tek Elden Dağıtım Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği" kapsamına giremeyeceğine,

C- a) Anlaşmalara,

- Anlaşmanın konusunu düzenleyen 1'inci maddedeki "Milgaz'ca satılmakta ve satılacak olan her türlü emtea" ifadesinin kaldırılması,
- 2'nci maddesinde, 1997/3 sayılı Teblig'e uygun olarak, bayi ve tali bayilerin anlaşma bölgesi dışında pasif satış politikası izleyebilmelerine olanak verecek değişiklikler yapılması,
- 90 • 8'inci maddedeki "...Milgaz'ca konulmuş ve konulacak teknik şartlarla diğer usul, esas ve prensipler..." ifadesinin, bu usul, esas ve prensiplerin ilgili pazardaki son hukuki düzenlemeler ve teknolojik gelişmelere ilişkin olacağı şeklinde detaylandırılması,
- 11'inci maddeye, sağlayıcı teşebbüslerin, tali bayilik veya satıcılık anlaşmasına izin vermek ve bu izni geri almak konusundaki yetkilerini kullanırken, niteliksel kriterler arama (yeniden satıcı ve personelinin özellikleri, işyerinin uygunluğu vb.) ve bu kriterleri ayırım gözetmeksizin uygulama taahhütlerinin eklenmesi,

• 17'nci maddenin tamamen kaldırılması,

100 • 18'inci madde "c" bendine "sağlayıcı teşebbüslerin yazılı muvafakat yetkisini kullanırken yalnızca kurumsal kimliğe uyum ölçütünü gözönünde bulunduracağı ve aktif satış politikaları dışındaki reklamları engellemeyeceği" taahhüdünün eklenmesi,

• Sağlayıcı şirketlerin bünyesindeki tali bayilik sözleşmelerinin yukarıdaki değişiklikler çerçevesinde yeniden düzenlenmesi,

şartlarının yerine getirilmesi halinde bireysel muafiyet verilebileceğine,

b) i) Bu koşulların yerine getirilmesi için kararın tebliğinden itibaren ilgili taraflara 60 gün süre verilmesine ve bu süre sonunda, öngörülen düzeltmelerin yapıldığına dair belgelerin Kurum'a sunulmasına;

110 **ii) Aksi takdirde 4054 sayılı Kanun'un 56. maddesi uyarınca anlaşmaların geçersiz olacağına, Kurulumuzca öngörülen düzeltmeler yapılmadan uygulamaya devam edilmesi halinde haklarında soruşturma açılacağına ve aynı Kanun'un 16. ve 17. maddeleri uyarınca işlem yapılacağına taraflara bildirilmesine,"**

karar vermiştir. Yukarıda yer verilen karar, 29.3.2001 tarihinde taraflara tebliğ edilmiştir.

H.2.1.2. Demirören LPG Grubu'nun Cevap Yazısı

120 Demirören LPG Grubu'nun, Rekabet Kurulu kararında istenilen değişikliklerin yapıldığına dair yazısı, kararda taraflara tanınan 60 günlük süre dolmadan 28.5.2001 tarihinde Kurum kayıtlarına intikal etmiştir. Söz konusu yazıda, Rekabet Kurulu'nun ilgili kararına uygun olarak, bayilik sözleşmesinde gerekli değişikliklerin yapıldığı ifade edilmiş ve değişik bayilik sözleşmesi yazının ekinde sunulmuştur. Değişik bayilik sözleşmesi aşağıdaki şekildedir:

"Madde 1/b:

LPG'nin kullanılabilmesi için gerekli her türlü aletlerin, LPG tesislerinin ve bunlarla birlikte satılması mutad emtea ve malzemenin iş bu anlaşma şartlarına göre bayi tarafından satışı ve dağıtımı işidir.

Madde 2:

130 *Milangaz LPG, yukarıda belirtilen bölgenin bayiliğini Bayi'ye vermeyi kabul etmiştir. Bayi kendisine verilen bu bölgenin dışında bu maddeye aykırı faaliyette bulunamaz. Bayi, etkin dağıtım faaliyetlerini sürdürmesini teminen, bölgesel gereksinim doğrultusunda lojistik desteklerini ve abone faaliyetlerini deruhte etmeyi taahhüt eder. Kullanıcıların talepleri ve şikayetleri doğrultusunda, Milangaz LPG yetkililerinin Bayi'nin etkin dağıtım ve abone organizasyonu sağlamadığını tespit etmesi halinde, Bayi'nin alması gereken önlemleri almaması halinde Milangaz LPG etkin dağıtımın sürekliliğini teminen yukarıda belirtilen bölge sınırlarını değiştirebilir ve bu bölgelerde yeni bayilik ihdas edebilir. Bayi bu hususta muhalefette bulunamaz ve bu sebeple bir hak ve talep edemez. Sınırlı bayilik bölgelerinde çalışan bayiler, **Bayi kendisine verilen bölge dışında iş bu anlaşma konusu ile***

140 ***ilgili olarak müşteri arayamaz, şube açamaz ve dağıtım deposu kuramaz.** Milangaz LPG, bayinin mıntıkası dahilinde dilediği her müşteriyi re'sen abone kaydedebilir, o aboneye tüp ve emtea satışı yapabilir. Bu takdirde Bayi, herhangi*

bir hak talep edemeyeceği gibi Milangaz LPG bayiden bu aboneyi ikmal etmesini talep ettiği takdirde, Bayi bunu yapmakla mükelleftir.

Madde 8:

Bayi LPG ve bununla ilgili emtea ve malzemenin satış, tevzi ve kullanılmasında, LPG pazarına ilişkin son teknolojik gelişmeler ve yasal düzenlemelere uygun olarak Milangaz LPG'ce konulacak teknik şartlarla diğer usul esas ve prensipler dairesinde çalışmayı kabul eder.

150 **Madde 11:**

a) Bayi Bayilik Bölgesi içinde Milangaz LPG'ye müracaat edip yazılı müsaade almak şartı ile metni Milangaz LPG'ce kabul edilecek bir tali bayilik veya satıcılık anlaşması ihdas edebilir, şube açabilir tali bayi veya tali satıcının tek bir bayi ile çalışması şarttır. Milangaz LPG tali bayilik açılırken var olan şartların ortadan kalkması nedeniyle tali bayilik veya tali satıcılık için verdiği müsaadeyi geri almakta veya tali bayi veya tali satıcıları bayi haline getirmekte serbest olup, bayi bu hususta Milangaz LPG'den bir hak, alacak veya tazminat talebinde bulunamaz. **Milangaz LPG bu madde uyarınca vereceği veya geri alacağı müsaadelerde her bayiye iş yeri uygunluğu, tali bayi ve personelinin özellikleri ve tüketiciye hizmet kalitesi, mevzuata uygunluk gibi, eşit kriterleri uygulayacaktır.**

160

b) Tali bayilik veya şube açması için Bayi nezdinde Milangaz LPG'nin yapacağı teşebbüs ve isteğe Bayi uymakla mükelleftir ve tali bayilik anlaşmasının bir suretini Milangaz LPG'ye göndermeye mecburdur.

c) Tali bayilerin fiil ve işlemlerinden dolayı Bayi mesuldür. Milangaz LPG mevzuata aykırı faaliyetlerini tespit ettiği veya objektif kriterler doğrultusunda dağıtım faaliyetlerini etkin olarak yapmadığını tespit ettiği tali bayilerin değiştirilmesini istemekte serbesttir. Bayi Milangaz LPG'nin bu talebine uymakla mükelleftir. Bu hallerde tali bayi herhangi bir hak, tazminat vs. talebinde bulunamaz. Keza bayi, bu gibi talepten gerek tali bayi adına, gerekse kendi açısından Milangaz LPG'ye karşı dermeyan ve rücu edemez.

170

Madde 17:

Tamamen kaldırılmıştır.

Madde 18/c:

Bayi doğrudan doğruya yapmak istediği reklam şekli hakkında Milangaz LPG'yi haberdar etmek ve önceden yazılı muvafakatini almakla mükelleftir. **Milangaz LPG bu muvafakati verirken "kurumsal kimliğe uyum" ölçütünü göz önünde bulunduracağını ve aktif satış politikaları dışındaki reklamları engellemeyeceğini taahhüt eder. Bayi Milangaz LPG'nin uygun bularak yapacağı her türlü reklamın masraflarına kontenjanı nispetinde iştiraki kabul eder."**

180

Değişik bayilik sözleşmesi incelendiğinde, Rekabet Kurulu kararına uygun olarak gerekli değişikliklerin yapıldığı anlaşılmaktadır.

H.2.1.3. İstanbul 8. Asliye Ticaret Mahkemesi Vasıtasıyla Gelen Milangaz LPG Bayilik Anlaşması

İstanbul 8. Asliye Ticaret Mahkemesi tarafından gönderilen ve Kurum kayıtlarına 29.12.2005 tarih ve 9267 sayı ile giren yazının ekinde, Milangaz LPG bayilik

190 anlaşması da bulunmaktadır. Söz konusu bayilik anlaşmasının özellikle pasif satışlara ilişkin 2. maddesi ile satış şartları ile ilgili 17. maddesi dikkat çekicidir. Aşağıda, bayilik anlaşmasının 2 ve 17. maddelerine yer verilmiştir.

Madde 2:

200 “MİLANGAZ LPG, yukarıda belirtilen bölgenin bayiliğini bayiye vermeyi kabul etmiştir. Bayi kendisine verilen bu bölgenin dışında Madde 1’e ilişkin faaliyette bulunamaz. Bayi, etkin dağıtım faaliyetlerini sürdürmesini teminen, bölgesel gereksinim doğrultusunda lojistik desteklerini ve abone faaliyetlerini deruhte etmeyi taahhüt eder. Kullanıcıların talepleri ve şikayetleri doğrultusunda, MİLANGAZ LPG yetkililerinin Bayi’nin etkin dağıtım ve abone organizasyonu sağlamadığını tespit etmesi halinde, Bayi’nin alması gereken önlemleri almaması halinde MİLANGAZ LPG etkin dağıtımın sürekliliğini teminen yukarıda belirtilen bölge sınırlarını değiştirebilir ve bu bölgelerde yeni bayilik ihdas edebilir. Bayi bu hususta muhalefette bulunamaz ve bu sebeple bir hak talep edemez. Sınırlı bayilik bölgelerinde çalışan bayiler, MİLANGAZ LPG’nin diğer asli veya tali Bayilerine mahsus mıntıka ve bölgelerde çalışamazlar. MİLANGAZ LPG, bayinin mıntıkası dahilinde bizzat veya dilediği her müşteriyi re’sen abone kaydedebilir, o aboneye tüp ve emtea satışı yapabilir. Bu takdirde Bayi, herhangi bir hak talep edemeyeceği gibi MİLANGAZ LPG bayiden bu aboneyi ikmal etmesini talep ettiği takdirde, Bayi bunu yapmakla mükelleftir.”

Madde 17:

210 “Bayi MİLANGAZ LPG’ce bildirilen çalışma talimatı ile MİLANGAZ LPG tarafından muhtelif tarihlerde çıkarılan ve çıkarılacak bütün tamim ve tebliğlerin, bu anlaşmanın ayrılmaz bir parçası olduğunu, bu nevi tamimlerle tebliğ edilecek çalışma ve satış şartlarını aynen kabul ettiğini ve edeceğini, bunlara harfiyen ve itirazsız riayet edeceğini, abonelerle bu esaslar dahilinde ticari ve hizmet münasebetlerinde bulunacağını kabul ve taahhüt eder.”

H.2.2. Değerlendirme

220 Dosyada yer alan bilgilere göre, önaraştırma sürecinde yapılan incelemeler ve elde edilen bilgiler sonucunda, Milangaz LPG’nin de içinde bulunduğu Demirören LPG Grubu şirketlerinin 1997 yılından bu yana 3 ayrı bayilik anlaşması uyguladıkları anlaşılmıştır.

230 İlk bayilik anlaşması (Bayilik Anlaşması ve Genel Şartnamesi) 1997 yılından 2001 yılına kadar uygulanmıştır. Bu bayilik anlaşması menfi tespit/muafiyet verilmesi talebi ile 5.5.1998 tarihinde Rekabet Kurulu’na bildirilmiştir. Rekabet Kurulu da söz konusu bayilik anlaşması hakkında 12.10.1999 tarihinde karar almış¹ ve bu karar da 29.3.2001 tarihinde taraflara tebliğ edilmiştir. Rekabet Kurulu kararında istenilen değişikliklerin yapıldığına dair Demirören LPG Grubu’nun cevap yazısı, taraflara tanınan 60 günlük süre dolmadan 28.5.2001 tarihinde Kurum kayıtlarına girmiştir.

¹ Milangaz LPG bayilik anlaşması, 1997/3 sayılı Tebliği göz önüne alarak değerlendirmişti. Ancak, 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği, 1997/3 sayılı Tebliğ’in yerini aldığından, Milangaz LPG bayilik anlaşması 2002/2 sayılı Tebliğ dikkate alınarak değerlendirilmiştir.

240 Uygulanan ikinci bayilik anlaşması, 2001 yılından Eylül 2005 tarihine kadar uygulanmıştır. Bu bayilik anlaşması Rekabet Kurulu'na bildirilmemiştir. Ayrıca söz konusu anlaşma, İstanbul 8. Asliye Ticaret Mahkemesi tarafından gönderilen yazının ekinde yer verilen anlaşmanın aynısıdır. Öneriştirme sürecinde, söz konusu bayilik anlaşmasının Rekabet Kurulu kararından önce uygulamaya konulduğu anlaşılmıştır. Bu noktada, tarafların Rekabet Kurulu'na da bildirdikleri "Bayilik Sözleşmesi Tadil Metnini" bayilere duyurup duyurmadıkları önem kazanmaktadır. Öneriştirme sürecinde söz konusu bayilik anlaşmasının, "Bayilik Sözleşmesi Tadil Metni" ile birlikte uygulandığı ve bu tadil metninin bayilere elden tebliğ edildiği anlaşılmıştır. Ayrıca bayilerden elde edilen bilgilere göre, uygulamada Milangaz LPG'nin gerek pasif satışlarda gerekse satış şartları konusunda bayilerine herhangi bir sınırlama getirmediği tespit edilmiştir.

250 Uygulanan üçüncü bayilik anlaşması (Tüplü LPG Bayilik Sözleşmesi) Eylül 2005 tarihinde yürürlüğe sokulmuş olup halihazırda bu sözleşmeler yürürlüktedir. Söz konusu bayilik sözleşmesiyle ilgili olarak, rekabet hukuku mevzuatına aykırı herhangi bir unsura rastlanılmamıştır.

I. SONUÇ

Dosya konusuna ilişkin olarak soruşturma açılmasına gerek olmadığına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.